

Norge må sikre digital suverenitet og nasjonal handlefrihet

Vedtatt av SVs landsstyre, 17. januar 2026

Norge er i dag i stor grad avhengig av amerikanske teknologiselskaper for drift av kritisk digital infrastruktur. Statlige etater, direktorater, kommuner og andre offentlige virksomheter baserer sentrale funksjoner på plattformer og skytjenester levert av selskaper som Microsoft, Google og Amazon. Dette gjelder alt fra saksbehandling, arkiv og kommunikasjon til analyse, beredskap og styring.

Utviklingen har skjedd over tid, ofte begrunnet med kostnadseffektivitet, brukervennlighet og mangel på europeiske eller nasjonale alternativer. Samtidig har den geopolitiske situasjonen endret seg dramatisk. Stormaktsrivalisering, økt militarisering i Arktis og svekket respekt for folkeretten gjør at teknologisk avhengighet ikke lenger kan behandles som et rent administrativt eller økonomisk spørsmål.

Avhengigheten av amerikanske IT-systemer innebærer en alvorlig og uholdbar risiko for norsk suverenitet, rettssikkerhet og beredskap. Amerikanske selskaper er underlagt amerikansk lovgivning, inkludert lover som gir amerikanske myndigheter vidtrekkende tilgang til data og mulighet til å pålegge selskaper handlinger som kan være i strid med norske interesser, europeisk personvernregelverk og internasjonal rett. Dette gjelder uavhengig av hvor data fysisk er lagret.

Nylige hendelser, som utestengelse av internasjonale institusjoner fra amerikanske teknologiplattformer, viser at tilgangen til grunnleggende digitale tjenester trekkes tilbake av politiske eller strategiske årsaker. I en alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon – for eksempel ved konflikt eller militær eskalering i våre nærområder – kan Norge risikere å miste kontroll over kritiske digitale funksjoner.

Når grunnleggende statlige oppgaver er avhengige av kommersielle aktører utenfor demokratisk kontroll, svekkes både nasjonal handlefrihet og tilliten til forvaltningen. Dette er uforenlig med prinsippet om et selvstendig, demokratisk styrt samfunn.

Norge må ta tilbake kontrollen over sin digitale infrastruktur. Det krever en målrettet og planmessig exit-strategi fra dominerende amerikanske IT-leverandører i statsapparatet og i virksomheter med kritiske samfunnsfunksjoner.

Digital suverenitet handler ikke om isolasjon, men om demokratisk kontroll, rettssikkerhet og beredskap. Norge må bygge og bruke løsninger som er underlagt norsk og europeisk lov, utviklet i tråd med åpne standarder og kildekode, og som kan forvaltes uavhengig av stormakters politiske interesser.

Dette er et langsiktig prosjekt som krever politisk vilje, investeringer og kompetansebygging, men som er avgjørende for å sikre et robust og selvstendig demokrati i en urolig verden.

Tiltak:

SV vil styrke norsk digital suverenitet ved å:

- Utarbeide en nasjonal exit-strategi for utfasing av amerikanske IT-plattformer i statsforvaltningen og i virksomheter med kritiske samfunnsfunksjoner, slik danske myndigheter har gjort
- Etablere klare krav om at sensitiv og samfunnskritisk data skal behandles på løsninger under norsk eller europeisk jurisdiksjon

- Prioritere bruk og utvikling av åpne standarder og åpen kildekode med universell utforming i offentlig sektor for å redusere leverandørlåsing.
- Investere i nasjonal og europeisk skyinfrastruktur som kan dekke offentlige behov for lagring, drift og sikkerhet.
- Bygge opp offentlig teknologisk kompetanse for å sikre reell kontroll over egne systemer.
- Styrke og videreutvikle interkommunale samarbeid og oppgavefelleskap som utvikler digitale løsninger for offentlig sektor.
- Styrke offentlige innkjøpsregler slik at de fremmer digital selvstendighet, sikkerhet og langsiktig samfunnsnytte.
- Samarbeide tettere med nordiske og europeiske land om felles digitale løsninger og beredskap.
- Sikre demokratisk kontroll og åpenhet rundt digitale avhengigheter som berører nasjonal sikkerhet og grunnleggende rettigheter.

Norge kan ikke overlate sin digitale grunnmur til utenlandske selskaper og fremmede staters politiske interesser. Digital infrastruktur er samfunnskritisk infrastruktur – og må behandles deretter.